

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЧА ПРАКТИКА

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проведення практики
для здобувачів спеціальності 053 «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ОДЕСА
ОНУ
2024

УДК 169.98:616-084:615.851(072)
Н15

Укладачі:

Н. В. Артюхіна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології і психології розвитку особистості;

О. С. Данилова, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної та клінічної психології;

С. А. Швайкін, старший викладач кафедри загальної психології і психології розвитку особистості.

Рецензенти:

З. О. Кіреєва, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології і психології розвитку особистості ФПСР ОНУ імені І. І. Мечникова;

С. Л. Чачко, кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології і психології розвитку особистості факультету психології та соціальної роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

*Рекомендовано вченою радою факультету психології
та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол № 6 від 28.02.2024 р.*

Н15 **Навчально-ознайомча практика** [Електронний ресурс] : електрон. метод. рек. до провед. практики для здобув. спец. 053 «Психологія» першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти / уклад.: Н. В. Артюхіна, О. С. Данилова, С. А. Швайкін. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2024. – 30 с. – 0,8 МБ.

У методичних рекомендаціях розглядаються загальні положення проведення навчально-ознайомчої практики, питання її організації, змісту та підведення підсумків практики. Детально розкриті її особливості, вимоги до даного виду практики, рекомендації щодо їхньої реалізації, а також надані критерії оцінювання виконаної студентом роботи.

Методичні рекомендації можуть бути корисними керівникам практики від кафедр, викладачам та студентам, усім, хто цікавиться проблемами організації та проведення навчально-ознайомчої практики з психології у ЗВО.

УДК 169.98:616-084:615.851(072)

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальні положення	5
2. Організація та зміст навчально-ознайомчої практики	7
3. Права та обов'язки практиканта	9
4. Форми роботи, індивідуальні завдання студентів та їхня оцінка керівником практики	10
5. Вимоги до складання звіту з навчально-ознайомчої практики	14
6. Загальні критерії розрахунків рейтингових балів за навчально-ознайомчу практику	16
7. Критерії оцінювання рейтингових балів окремих видів діяльності під час навчально-ознайомчої практики студентів	17
8. Форми підсумкового контролю та методи оцінювання	21
9. Список використаної літератури	23
10. Додатки	24

ВСТУП

Навчально-ознайомча практика є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців першого освітнього рівня «бакалавр», яка проводиться для здобувачів всіх форм навчання на 2 курсі у 4-му семестрі. Вона є першим етапом психологічної практики студентів-психологів, від якості проходження якого залежить подальше сприймання та оцінка ними професійної діяльності психолога й остаточний вибір спеціалізації. Під час проходження практики здійснюється закріплення та конкретизація результатів теоретичного навчання та поглиблене ознайомлювання студентів з реаліями обраної ними професії. Організація навчально-ознайомчої практики студентів спрямована на закріплення їхньої мотивації щодо вибору професії психолога та покращення пізнавальної активності в опануванні спеціальністю. Зміст навчально-ознайомчої практики логічно пов'язаний зі змістовним компонентом освітньо-професійної програми підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 – психологія та відповідає вимогам основної бази практики – закладу вищої освіти, Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Представлені методичні рекомендації є основним навчально-методичним документом для студентів та керівника практики від навчального закладу. Основна задача методичних рекомендацій до навчально-ознайомчої практики полягає у чіткому плануванні та регламентації діяльності студентів в період навчального процесу, який проводиться на базі практики. Ознайомившись з даними методичними вказівками, студент зможе більш конкретно представити вимоги до проходження навчально-ознайомчої практики з точки зору її змісту, оформлення, оцінки та порядку захисту.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Навчально-ознайомча практика є важливою складовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти рівня бакалавр, які навчаються за спеціальністю 053 «Психологія». Під час практики відбувається поглиблення та конкретизація знань, які були здобуті студентами у закладі вищої освіти в умовах аудиторної та самостійної роботи, знайомство зі змістом діяльності та функціональними обов'язками психолога у закладах різного типу та напрямками його діяльності. Завдяки проведенню навчально-ознайомчої практики забезпечується зв'язок між теоретичною підготовкою та практичним професійним становленням майбутніх психологів, відбувається розвиток їх професійної ідентичності, формується активне ставлення до набуття високого рівня наукових і професійних знань, умінь та навичок для їх застосування у практичній діяльності.

1.2. Навчально-ознайомча практика є початковим етапом набуття студентами професійних знань і проводиться на другому курсі в другому навчальному семестрі з відривом від навчання. Практика триває два тижні. Проходження студентами цієї практики є важливою складовою професійної підготовки майбутніх психологів, оскільки завдяки їй забезпечується зв'язок між теоретичною підготовкою майбутніх фахівців та їх практичним професійним становленням.

1.3. Навчально-ознайомча практика проводиться на базі ФПСР ОНУ імені І. І. Мечникова, який має такі структурні підрозділи (кафедри): загальної психології та психологічного консультування, практичної та клінічної психології, диференціальної та спеціальної психології, а також соціальної психології. Загальна тривалість практики – 90 годин, що відповідає 3 кредитам ЄКТС. Студенти, які здійснюють навчально-ознайомчу практику, мають можливість:

- Отримати уявлення про реальну роботу різних структурних підрозділів університету, а також ознайомитися з видами робіт та звітною документацією, що веде психолог: законодавчими й нормативними документами, що регламентують його діяльність, структурою та принципами організації взаємодії психолога з клієнтами, колегами та керівництвом.

- Ознайомитись з деякими підходами та прийомами практичного психолога.

- Інтегрувати теоретичні знання і практичний досвід на даному рівні професійної освіти.

1.4. Навчально-ознайомча практика є пасивною, оскільки студенти ще не працюють самостійно, але можуть бути залучені до виконання простих завдань. Вона організовується за пілотним принципом, що дозволяє за короткий термін ознайомитися з різними типами та видами установ і служб психологічної допомоги різних організаційно-правових форм.

1.5. Мета, предмет і завдання навчально-ознайомчої практики

Мета: придбання первинного професійного досвіду, а також формування у студентів уявлення про психологічні служби державних, муніципальних і

приватних організацій і підприємств, а також про права та обов'язки психологів, що працюють у даних організаціях; формування у студентів знань про сутність психологічних проблем суспільства та шляхи їх вирішення державою; здійснення професійної діагностики придатності студентів до обраної професії; виявлення якостей, необхідних для успішного навчання та наступної професійної діяльності; сприяння усвідомленню своїх ціннісних орієнтацій, емоційних особливостей, інтересів та здібностей.

Предметом практики є процес спрямованого розвитку і формування професійних та особистісних навичок майбутніх психологів.

Завдання:

- оволодіння та подальше вільне оперування професійною термінологією, використовуваною у сфері практичної діяльності;
- ознайомлення з прийомами та методами роботи практичного психолога;
- формування уявлення у студентів про сфери їх майбутньої професійної діяльності;
- сприяння формуванню професійно важливих навичок та якостей майбутнього практичного психолога;
- розкриття особливостей використання психологічних знань сучасної психології у формуванні професійної компетентності, навичок рефлексії, емпатії та ефективної комунікації.

У результаті проходження навчально-ознайомчої практики студент повинен

знати:

- шляхи здійснення пошуку інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення професійних завдань;
- види робіт, які виконує психолог на підприємстві.
- законодавчі та нормативні документи, які регулюють, регламентують і контролюють діяльність психолога на підприємстві;
- структуру та принципи організації взаємодії психолога з колегами, керівництвом, з зовнішнім середовищем;

вміти:

- самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- адаптуватися до нових ситуацій та виявляти здатність до професійної мобільності;
- ефективно виконувати різні ролі у команді в процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати, за необхідності, лідерські якості;
- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші точки зору, культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ

2.1. На початку практики здобувачі бакалаврського рівня вищої освіти повинні отримати інструктаж щодо охорони праці в галузі, ознайомитися з правилами трудового розпорядку, порядком отримання документації та матеріалів.

Перед початком практики проводиться настановна конференція, на якій керівник навчально-ознайомчої практики надає студентам інформацію про:

- 1) мету та завдання практики;
- 2) тривалість практики;
- 3) місце проходження практики;
- 4) обов'язки студентів-практикантів;
- 5) графік консультацій;
- 6) види робіт, які повинні виконувати практиканти;
- 7) форму звітної документації;
- 8) контроль та критерії оцінювання практики.

На підсумковій конференції керівник з навчально-ознайомчої практики аналізує якість виконання студентами завдань практики, студенти звітуються про проходження практики та висловлюють пропозиції щодо її вдосконалення.

Зміст навчально-ознайомчої практики визначається відповідною програмою, а терміни і порядок проведення – навчальним планом спеціальності.

2.2. Навчально- ознайомча практика складається з трьох етапів.

На першому етапі практикант має ознайомитись з практичною та науковою роботою психологів у вищих навчальних закладах:

- Вивчити особливості функціонування психологічних служб вищих навчальних закладів як соціального явища.
- Ознайомитись з організацією, структурою та завданнями психологічних служб системи освіти.
- Визначити (порівняти) організаційні моделі діяльності психологічних служб різних сфер.
- Ознайомитись з темами та науково-методичною літературою структурних підрозділів ФПСР та основними напрямками наукових та практичних інтересів їхніх співробітників.

На другому етапі практикант має ознайомитись з професійними компетенціями психолога-практика:

- Дослідити питання «Феномен психологічної практики»;
- Розібратись з місцем прикладної психології в системі психологічного знання;
- Вивчити етичні норми професійної діяльності практичного психолога та наслідки неетичних дій практикуючого психолога;
- Визначити значення довіри в роботі практичного психолога;
- Дослідити моральні проблеми в процесі практикування;

- Вивчити психологічні особливості взаємодії і спілкування психолога з клієнтами;
- Ознайомитись зі специфічними особливостями засобів і результатів праці практичного психолога;
- Ознайомитись зі специфікою діяльності психолога в установах різного профілю;
- Ознайомитись з документацією та провести короткий аналіз документів, що використовуються в діяльності практичного психолога та регламентують її.

На третьому етапі практикант має:

- підготувати звітні матеріали за підсумками проходження практики і надати їх керівнику практики з метою перевірки та оцінювання;
- захистити результати практики у встановленому порядку.

2.3. Керівник навчально-ознайомчої практики ФПСР зобов'язаний:

- проконтролювати підготовленість бази до першої практики майбутніх психологів;
- безпосередньо перед початком практики провести інструктаж з техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежної безпеки;
- при підготовці до проведення практики ознайомити студентів з її програмою, завданнями, результатами та функціональними обов'язками;
- ознайомити студентів із основними підрозділами ФПСР та їхніми аспектами діяльності, функціональними обов'язками та документацією;
- контролювати дотримання студентами правил внутрішнього розпорядку ФПСР, що є базою практики;
- сприяти створенню сприятливих умов для проходження студентами навчально-ознайомчої практики;
- ознайомити студентів із основними аспектами діяльності практичного психолога, з його функціональними обов'язками, планом та умовами роботи, документацією;
- проводити консультації для студентів з організаційних та методичних питань практики та, взагалі, надавати інформаційну допомогу студентам при виконанні поставлених перед ними завдань.
- контролювати виконання програми практики студентами та ведення звітної документації;
- перевіряти звіти студентів за результатами проходження ними практики;
- інформувати про результати проходження студентами навчально-ознайомчої практики.

2.4. Залежно від надзвичайних обставин форма проведення практик може бути змінена на змішану та/або з використанням дистанційних технологій. Зміни підтверджуються наказом ректора по університету.

3. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПРАКТИКАНТА

3.1. Студенти під час проходження навчально-ознайомчої практики мають наступні **права**:

- отримати необхідну консультацію з організаційних і методичних питань у керівника навчально-ознайомчої практики;
- з дозволу керівника навчально-ознайомчої практики бути присутнім на психологічних тренінгах, психологічному консультуванні, круглих столах, семінарах та інших заходах, у яких він бере участь;
- з причин захворювання чи інших обставин, що перешкоджають студенту успішно пройти практику повторно пройти навчально-ознайомчу практику без відриву від навчання (за умови подання довідки, лікарняного листа);
- якщо програма навчально-ознайомчої практики не виконана студентом з поважної причини, то навчальний заклад надає йому можливість проходження практики повторно через рік. Можливість повторного проходження практики через рік, але за власний рахунок, надається і студенту який на підсумковому заліку отримав негативну оцінку.
- вносити пропозиції щодо вдосконалення підготовки студентів до навчально-ознайомчої практики, її організації та проведення.

3.2. Студенти, які направляються на навчально-ознайомчу практику, **зобов'язані**:

- особисто з'явитися на настановну конференцію, що проводиться керівником навчально-ознайомчої практики;
- ознайомитись з програмою навчально-ознайомчої практики і змістом робіт, які він виконуватиме: пройти інструктаж про порядок проходження та з техніки безпеки, протипожежної безпеки, виробничої санітарії і попередження нещасних випадків та одержати від керівника практики необхідні документи (завдання, методичні рекомендації тощо);
- розпочати роботу точно в термін, встановлений наказом ректора;
- неухильно дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, режиму роботи, техніки безпеки та правил санітарії;
- чітко та своєчасно, у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, та вказівки її керівника;
- дотримуватись норм етичної поведінки під час практики;
- у триденний термін після закінчення проходження практики подати на кафедру звітну документацію про результати проходження навчально-ознайомчої практики;
- виступити зі звітом про результати проходження практики на підсумковій конференції (за вимогою).

4. ФОРМИ РОБОТИ, ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ СТУДЕНТІВ ТА ЇХНЯ ОЦІНКА КЕРІВНИКОМ ПРАКТИКИ

4.1. Практичний досвід студентів з навчально-ознайомчої практики передбачає виконання обох видів робіт: загальну та індивідуальну.

А) **Загальна робота** окреслює стислий письмовий огляд кожної теми першого та другого етапів практики. Студенти можуть виконувати цю роботу або самостійно, або в групах.

Б) **Індивідуальна робота** полягає в тому, що студент обирає самостійно певну кількість тем, щоб дослідити більш поглиблено у порівнянні з іншими.

Виконання індивідуальної роботи оцінюється керівником практики в балах. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за виконання індивідуального завдання, дорівнюється 35 балам.

4.2. Назви тем та види практичних завдань представлені в таблиці 1, а критерії оцінювання окремих видів індивідуальної роботи представлені нижче в таблиці 2.

Таблиця 1

Теми та види завдань для індивідуальної роботи студентів

№ з/п	Назви тем	Види завдань
1.	Психологічні служби вищих навчальних закладів як соціальне явище. Організація, структура та завдання психологічних служб системи освіти	Творча робота зі складання структурно-логічних схем
2.	Порівняння організаційних моделей діяльності психологічних служб різних сфер	Творча робота зі складання структурно-логічних схем
3.	Ознайомлення з науково-методичною літературою кафедр та основними напрямками наукових інтересів їх співробітників	Доповідь-презентація
4.	Феномен психологічної практики. Прикладна психологія та її місце у системі психологічного знання	Доповідь-презентація
5.	Прикладна психологія та її місце у системі психологічного знання	Доповідь-презентація
6.	Професійно-етичні питання діяльності практичного психолога. Наслідки неетичних дій практикуючого психолога	Доповідь-презентація та складання тезаурусу за темою
7.	Значення довіри в роботі практичного психолога. Моральні проблеми в процесі практикування	Доповідь та складання тезаурусу за темою

8.	Психологічні особливості взаємодії і спілкування психолога з клієнтами	Підготовка доповідей та складання кросвордів за темою
9.	Характеристики особистості як запорука успішної діяльності практичного психолога	Підготовка доповідей та складання кросвордів за темою
10.	Загальні правила та принципи, дотримання яких дає змогу досягти певного корекційного ефекту	Підготовка доповідей та складання тезаурусу за темою
11.	Специфіка діяльності психолога в установах різного профілю та професійна документація практичного психолога	Доповідь-презентація
12.	Етапи індивідуального консультування	Доповідь-презентація

Таблиця 2

Критерії оцінювання окремих видів індивідуальної роботи

Вид	Максим. к-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Структурно-логічні схеми	10 балів	Структурно-логічні схеми – це не просто переказ або опис теми. У структурно-логічних схемах має бути сконцентровано розуміння та тлумачення проблеми, тому вони являють не просто полегшену та спрощену для запам'ятовування думку, а рафіновану, очищену від усього другорядного, чітко виявлену основну ідею. Схема не дає їй розтікатися, приводить у певний порядок внутрішню будову, спрямовує логіку міркування, допомагає думці пронизати зміст об'єкта, проблеми, що вивчаються. Отже, оцінюється вміння студента структурувати або моделювати опорні схеми-конспекти основних форм організації навчання, що дозволяє: значно полегшити засвоєння складних абстрактних понять; сприяє глибокому засвоєнню нового матеріалу; розвиває логічне, критичне й творче мислення, а також навички проектування та моделювання. Також оцінюються відповідність структурно-логічних схем тим функціям, які вони виконують у навчальному процесі: 1. Інформаційна – полягає в короткій, мінімізованій, чіткій та достатньо вичерпній інформації усього курсу, викладеній у повній

		відповідності до програми. Ця функція обумовлює також відображення в схемах усієї системи та структури науки – системи понять (категорії), принципів, законів, основних теоретичних положень, викладених у науці кожної схеми. 2. Методологічна функція представлена як уміння користуватися теоретичним знанням, вміти їх організовувати як своєрідний прилад діалектичного мислення. В основі побудови схем лежить єдина методологія, являє собою діалектичну логіку з її загальнонауковими методами. 3. Логічна функція відображається в логіці самого курсу, послідовності розділів і тем, в логічності кожної окремої проблеми. 4. Виховна функція полягає в розвитку у студентів логічного мислення, логічної пам'яті як найбільш міцної та довготривалої
Доповідь-презентація	10 балів	Здатність студента презентувати доповідь відповідно змісту навчального матеріалу та супроводити її оригінальним візуальним представленням. Оцінюється самостійність, логічність, послідовність викладання матеріалу, а також ґрунтовність висновків. Максимальний розмір презентації з теми 15 слайдів (надаються окремим електронним документом), доповідь додається у вигляді міні-лекції
Тезаурус	5 балів	Теза́урус (від грец. θησαυρός «скарб») у загальному сенсі – спеціальна термінологія. Суворіше і предметніше – словник, збори відомостей, корпус чи склепіння, що повномірно охоплюють поняття, визначення та терміни спеціальної галузі знань чи сфери діяльності, що має сприяти правильній лексичній, корпоративній комунікації (розуміння у спілкуванні та взаємодії осіб, пов'язаних однією дисципліною чи професією). Наприклад: 1. Маргінали – індивіди, чиї біологічні та поведінкові характеристики відрізняються від усталеного в даному виді живих істот еталону. Вони є авангардом революції. Потреба в них знижується в стабільному середовищі. Тиск на маргіналів приводить до їх відходу, злому чи адаптації (через відповідну профорієнтацію і

		деяку самоізоляцію). Маргінал ("margo" – край, межа) – людина, яка знаходиться на периферії соціальної структури суспільства. Про маргінальність як характеристику проміжних груп вперше написав американський соціолог Р. Парк у другій половині 20-х років. Він включав у це поняття соціально- і політико-психологічні наслідки не адаптації маргіналів до вимог нових груп. Вони можуть бути або лідерами або вигнанцями. Маргінальні прошарки тяжіють до антисуспільних об'єднань з інвертованою системою цінностей. Маргінали і маргінальні групи є різними соціально-психологічними явищами і перші ніколи не будуть входити в другі. <i>2. Стратегічні настановлення маргінала:</i> песимізм у відношенні до людства; співіснування з державою, що не перетинається; відрізка до політики; недовіра до влади; винахідливе ігнорування закону; пошук інших маргіналів; зрілість у шлюбі; відповідальне відношення до дітей; готовність до розриву з оточенням; пошук свого шляху у житті через перебирання варіантів; неучасть у регулярних процесах; готовність до соціального неуспіху. Та тому подібне. Оцінюється самостійність, логічність, послідовність та змістовність викладання матеріалу обраної теми
Кросворд	10 балів	Кросворд – один з видів гри. Його назва походить від англійських слів – хрест і слово. Це гра-задача, в якій фігуру з квадратів слід заповнити літерами, з яких складуться слова. Є багато різновидів кросвордів, які можуть бути створені студентом. 1. Кросворди – хрестослови (традиційні, прості), де слова відгадки розміщені по горизонталі і вертикалі; 2. Кросворди з вписаними відповідями – термінами, до яких потрібно дати коментарі. 3. Кросворди з закодованим у вертикальному стовпці словом, яке можна прочитати, розв'язавши завдання по горизонталі і відповідно вписавши літери у відведені їм місця.

		4. Кросворди з вказаним словом у вертикальному стовпці. По горизонталі вписують слова відгадки так, щоб перехрест був на відповідній букві вертикального стовпця. Кросворди першого і другого та третього і четвертого видів можна перетворювати один в один. Створення кросвордів пропонується як завдання з метою зацікавленості студентів у вивченні учбового матеріалу, вироблення навиків самостійної роботи з літературою. Оцінюється самостійність, змістовність, повнота закодованого матеріалу теми, творчий підхід, його відповідність поставленим цілям
--	--	---

5. ВИМОГИ ДО СКЛАДАННЯ ЗВІТУ З НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ

За результатами проходження практики студент складає звіт про виконання її програми обсягом 10–15 сторінок з конкретним описом виконаної роботи: 8–10 сторінок – це загальний огляд інформації та 6–4 сторінки – індивідуальне завдання, 1 сторінка – висновок. Ще 2 сторінки – це титульний лист та зміст. Таким чином, загальний розмір звіту, що надається студентом керівнику з навчально-ознайомчої практики, **не перевищує 18 сторінок!**

Звіт повинен містити відомості про виконання всіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки та пропозиції, список використаної літератури. Текст звіту може містити відповідні розрахунки, пояснення, таблиці, схеми, діаграми тощо.

6.1. Звіт про навчально-ознайомчу практику повинен бути акуратно оформлений, надрукований на аркушах формату А4 (210 х 297 мм), шрифтом Times New Roman, кегль – 14 пт., інтервал між рядками – 1,5, поля – 20 мм та мати структуру згідно із загальними вимогами щодо оформлення кваліфікаційних робіт.

6.2. Звіт містить такі компоненти у зазначеній послідовності:

- титульний аркуш;
- зміст (вказуються найменування розділів звіту та номери сторінок, що починають розділи);

6.2.1. Основна частина звіту з практики (опис видів робіт, що увійшли до робочої програми) повинна мати такі основні елементи:

- **Вступ**, де визначаються цілі та задачі, які студент вирішував в процесі навчально-ознайомчої практики.
- **Загальний огляд досліджуваних питань двох етапів практики.**

- **Індивідуальне завдання** (поглиблене дослідження певної теми за допомогою різних видів завдань).
- **Висновок про отримані навички (форма – есе)**. Стисло й по суті викладається думка про результати проходження практики і вносяться пропозиції до поліпшення її організації.
- **Література** (приводиться перелік літератури, методичних матеріалів, що використовувалися студентом у процесі проходження практики). Список використаної літератури та інших документальних джерел, використаних під час роботи, оформляється відповідно до діючих стандартів (ДСТУ-8302-2015).
- **Додатки** (за необхідністю) оформляють з нової сторінки; в них систематизують зібраний на практиці фактичний матеріал. В додатках також розміщується матеріал, що не увійшов до основної частини звіту, але потрібний для його повноти і додаткового підтвердження матеріалу основної частини. Кожний додаток починається з нової сторінки, має свій заголовок і нумерується літерами.

6.3. Захищені звіти про практику здаються керівнику навчально-ознайомчої практики, який звітує про проходження навчально-ознайомчої практики керівнику усіх видів практики від ФПСР. Загальні підсумки практики підбиваються на засіданні вченої ради факультету психології та соціальної роботи.

6. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ РОЗРАХУНКУ РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ ЗА НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЧУ ПРАКТИКУ

6.1. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усієї навчально-ознайомчої практики. Підсумкова оцінка визначається як проста сума балів за результатами поточного контролю за 100-бальною шкалою.

6.2. За результатами практики студент складає індивідуальну папку, яка містить звітну документацію. До неї входять:

- *звіт практиканта про виконаний обсяг робіт (Додаток 1),*
- *щоденник практиканта (Додаток 2).*

6.3. Інформація щодо щоденника навчально-ознайомчої практики. Протягом усієї асистентської практики студент повинен вести щоденник практиканта. В цьому щоденнику практикант зазначає дату, час, місце та вид діяльності, яку він відповідно виконував.

6.4. Оформлений звіт із заповненим щоденником здається керівникові навчально-ознайомчої практики на перевірку.

6.5. Щоденник проходження практики має бути завірений та підписаний керівником навчально-ознайомчої практики. В ньому повинна бути розгорнута характеристика проходження практики студентом, виконаний ним обсяг роботи та оцінка.

6.6. Загальна оцінка успішності проходження навчально-ознайомчої практики студентами здійснюється на підставі саме аналізу усієї звітної документації керівником навчально-ознайомчої практики установи. Під час захисту оцінюються: повнота виконання усієї програми практики та індивідуального завдання, ведення щоденника з практики, якість оформлення звіту та щоденнику й відповіді студента на поставлені запитання.

6.7. Загальний розрахунок рейтингових балів за виконану студентами роботу представлено в таблиці 3.

Таблиця 3

Критерії розрахунку рейтингових балів за навчально-ознайомчу практику

№	Вид контролю	Кількість балів за вид контролю
1.	Ведення щоденнику практики	20 балів
2.	Робота студента на практиці за індивідуальним завданням	35 балів
3.	Загальний огляд досліджуваних питань двох етапів практик (доповіді, презентації, самоаналіз на підставі отриманого власного досвіду тощо)	30 балів
4.	Захист звіту по практиці	15 балів
	Всього	100 балів

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ ОКРЕМИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ

7.1. Оцінювання щоденника практиканта представлено в таблиці 4.

Таблиця 4

Критерії оцінювання щоденника практиканта

Оцінка у балах (за національною шкалою)	Критерії оцінювання
18–20 балів (оцінка відмінно 90–100 балів)	Зміст щоденника повністю відповідає наступним вимогам: 1) щоденник заповнюється акуратно, своєчасно, грамотно; 2) види робіт представлені відповідно до вимог програми навчально-ознайомчої практики, носять описовий характер, логічно обґрунтовуються; 3) в наявності є позитивний відгук керівника з міста проходження практики.
17 балів (оцінка добре 80–89 балів)	1) щоденник заповнюється акуратно, своєчасно, але текст має деякі граматичні та орфографічні помилки; 2) види робіт представлені відповідно до вимог програми навчально – ознайомчої практики, носять описовий характер, логічно обґрунтовуються, однак містять певні (несуттєві) неточності; 3) в наявності є позитивний відгук керівника з міста проходження практики.
15–16 балів (оцінка добре 75–79 балів)	1) щоденник заповнюється акуратно, але не своєчасно надається, текст має граматичні та орфографічні недоліки; 2) види робіт представлені у частковій відповідності до вимог програми навчально - ознайомчої практики, інформація обґрунтовується, однак містить певні неточності; 3) в наявності є позитивний відгук керівника з міста проходження практики.
13–14 балів (оцінка задовільно 69–74 бали)	1) щоденник заповнений неакуратно, але поданий вчасно; 2) записи короткі, не відповідають вимогам програми; 3) є відгук з бази практики.
12 балів (оцінка задовільно 60–68 балів)	1) щоденник заповнений неакуратно, поданий не вчасно; 2) записи короткі, не відповідають вимогам програми, не професійною мовою; 3) є відгук з бази практики.

11 балів та менше (оцінка незадовільно –55 та нижче)	1) щоденник заповнений неакуратно, поданий не вчасно; 2) записи короткі, не відповідають вимогам програми, не професійною мовою; 3) відгука з бази практики немає або він має негативний характер (Студент повинен переробити наданий щоденник про проходження практики та у визначений комісією строк повторно надати його для розгляду).
--	---

7.2. Оцінювання отриманої від студента індивідуальної роботи керівниками від навчально-ознайомчої практики представлено у таблиці 5.

Таблиця 5

**Критерії оцінювання роботи студента на практиці
за індивідуальним завданням**

Оцінка у балах (за національною шкалою)	Критерії оцінювання
32–35 балів (оцінка відмінно 90–100 балів)	Виконано три або більше форм роботи, завдання оформлені акуратно, грамотно, професійною мовою; проведено послідовний аналіз матеріалу та зроблено адекватні висновки; завдання виконується самостійно.
28–31 бал (оцінка добре 80–89 балів)	Виконано три форми роботи, завдання оформлені акуратно, грамотно, професійною мовою; проведено аналіз матеріалу та зроблено висновки; завдання виконується самостійно.
26–27 балів (оцінка добре 75–79 балів)	Виконано три форми роботи, завдання оформлено акуратно, не зовсім грамотно але професійною мовою; аналіз матеріалу або його подача логічні й послідовні, але надаються не в повному об'ємі; потрібна незначна допомога викладача завдання виконується самостійно.
24–25 балів (оцінка задовільно 69–74 бали)	Виконано три форми роботи, завдання оформлено акуратно, але не зовсім грамотно та професійною мовою; аналіз матеріалу або його подача не зовсім логічні й послідовні, надаються не в повному об'ємі; потрібна допомога викладача при виконанні індивідуального завдання.
21–23 бали (оцінка задовільно 60–68 балів)	Виконано три форми роботи, завдання оформлене не акуратно, з помилками; аналіз матеріалу непослідовний та хаотичний, висновків немає; завдання виконується у присутності викладача.
Менш ніж 20 балів (оцінка незадовільно – менш ніж 60 балів)	Виконано менш ніж 3 форми роботи або робота має непослідовний та хаотичний характер, відсутня логіка та акуратність виконання. Студент постійно звертається про допомогу.

7.3. Оцінювання загального звіту студентів представлено в таблиці 6.

Таблиця 6

Критерії оцінювання звіту студента про проходження практики

Оцінка у балах (за національною шкалою)	Критерії оцінювання
30 балів (оцінка відмінно 100 балів)	Максимальне виконання пунктів навчально-ознайомчої практики відповідно до поставлених кафедрою завдань. Сумлінне та обґрунтоване заповнення самозвіту «Мій досвід, отриманий під час навчально-ознайомчої практики». Звіт подано вчасно – у встановлені строки.
27–29 балів (оцінка відмінно 90–99 балів)	Виконання обов'язкових пунктів навчально-ознайомчої практики відповідно до поставлених кафедрою завдань. Сумлінне та обґрунтоване заповнення самозвіту «Мій досвід, отриманий під час навчально-ознайомчої практики». Звіт подано вчасно – у встановлені строки.
24–26 балів (оцінка добре 80–89 балів)	Виконання обов'язкових пунктів навчально-ознайомчої практики відповідно до поставлених кафедрою завдань. Недостатньо повно пророблений пункт «Мій досвід, отриманий під час навчально-ознайомчої практики». Звіт подано із затримкою у добу.
23 бали	Допускаються деякі недоліки при заповненні пунктів звіту (не пророблено деякі пункти). Недостатньо повно заповнений пункт «Мій досвід, отриманий під час навчально-ознайомчої практики». Звіт подано з затримкою у добу. (оцінка добре 75–79 балів).
21–22 бали (оцінка задовільно 69–74 бали)	Звіт з практики виконано не в повному об'ємі, не пророблена значна кількість пунктів; поверхнево заповнений пункт «Мій досвід, отриманий під час навчально-ознайомчої практики». Звіт подано з затримкою у 2 доби.
18–20 балів (оцінка задовільно 60–68 балів)	Звіт з практики виконано не в повному об'ємі, не пророблена значна кількість пунктів; не заповнений пункт «Мій досвід, отриманий під час навчально-ознайомчої практики». Звіт подано з затримкою у 2 доби.
Менш ніж 17 балів (оцінка незадовільно менш ніж 60 балів)	Звіт з практики виконано в обмеженому об'ємі, не пророблена значна кількість обов'язкових пунктів або не виконано зовсім. Звіт подано з затримкою. (оцінка незадовільно).

7.4. Кількість балів, яка може додатково зніматись при оцінці звіту за порушення вимог:

1. Невідповідне оформлення (значне перевищення обсягу текстової частини роботи – більше 5 сторінок; шрифт та інтервал не відповідає встановленим нормам; відсутня або неправильна нумерація сторінок; неправильне оформлення графічного матеріалу тощо) – 5–15 балів.

2. Несвоєчасне подання звітної документації до захисту – 5–10 балів.

3. Неправильно оформлений список літератури – 5 балів.

Кількість балів за виконання звіту з навчально-ознайомчої практики визначається керівником у процесі перевірки. При захисті звіту з практики студентом кількість балів може бути змінено.

7.5. Оцінювання вербального захисту звіту з навчально-ознайомчої практики представлено в таблиці 7.

Таблиця 7

***Критерії оцінювання вербального захисту звіту студента
про проходження навчально-ознайомчої практики***

Оцінка у балах (за національною шкалою)	Критерії оцінювання
14–15 балів (оцінка відмінно 90–100)	Є відповідність змісту звіту вимогам програми навчально – ознайомчої практики (відповідає повністю). Звіт виконаний на високому рівні, містить самостійно розроблені висновки, має у наявності фото презентацій та поданий вчасно. (відповідає повністю). Відповіді на запитання при захисті звіту впевнені, кваліфіковані та повні.
13 балів (оцінка добре 80–89 балів)	Є відповідність оформлення звіту згідно зі стандартом студент здійснював необхідні робочі процедури, збирав та аналізував необхідний практичний матеріал, але у тексті звіту є недоліки в оформленні та стилі. (відповідає з деякими недоліками). При захисті звіту студент недостатньо обґрунтовано відповідав на запитання, однак в цілому виявив знання предмету практичного навчання.
12 балів (оцінка добре 75–79)	Студент збирав та аналізував необхідний практичний матеріал, але у тексті звіту, додатках до звіту є недоліки в оформленні, стилі, несуттєві юридичні помилки. При захисті звіту студент недостатньо обґрунтовано відповідав на запитання, однак в цілому виявив знання предмету практичного навчання.

11 балів (оцінка задовільно 69–74)	Студент виконував завдання та збирав необхідні практичні матеріали, але допустив помилки при оформленні цих матеріалів. Звіт носить конспективний характер та при захисті студент невпевнено відповідав на запитання, що вимагало додаткових уточнень.
9–10 балів (оцінка задовільно 60–68 балів)	Студент виконав частково завдання практики та підготував необхідні практичні матеріали, але допустив помилки при оформленні цих матеріалів. Звіт носить конспективний характер та при захисті студент невпевнено відповідав на запитання, що вимагало додаткових уточнень.
8 та нижче балів (оцінка незадовільно 53 бали та нижче)	У звіті є грубі помилки у змісті та в оформленні або він не представлений у визначений строк. Якість матеріалів практики не відповідає вимогам вищої школи. Такий студент повинен переробити наданий звіт про проходження практики та у визначений комісією строк повторно захистити звіт про проходження практики.

8. ФОРМИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

За результатами звітування та підсумування всіх видів виконаних робіт виставляється підсумковий бал за практику. Форма підсумкового контролю – диференційований залік.

Оцінка А (90–100 балів) – відмінно виставляється, якщо студент повністю на 90–100 % виконав вимоги програми практики; кожен день знаходився на базі практики (в установі, на підприємстві, в організації); проводив аналітичну роботу; зібрав необхідний практичний матеріал. Звіт практики виконаний на високому рівні, містить самостійно розроблені висновки, оформлений згідно зі стандартом та представлений вчасно. У процесі захисту студент кваліфіковано відповідав на поставлені запитання.

Оцінка В (80–89 балів) – добре виставляється, якщо студент виконав вимоги програми практики не менш ніж на 80 %; кожен день знаходився на базі практики (в установі, на підприємстві, в організації); здійснював необхідні робочі процедури, збирав та аналізував необхідний практичний матеріал, але у тексті звіту є недоліки в оформленні та стилі. При захисті звіту студент недостатньо обґрунтовано відповідав на запитання, однак в цілому виявив знання предмету практичного навчання.

Оцінка С (75–79 балів) – добре виставляється, якщо студент виконав вимоги програми практики не менш ніж 70 %; кожен день знаходився на базі практики (в установі, на підприємстві, в організації); здійснював необхідні

робочі процедури, збирав та аналізував необхідний практичний матеріал, але у тексті звіту, додатках до звіту є недоліки в оформленні, стилі, несуттєві юридичні помилки. При захисті звіту студент недостатньо обґрунтовано відповідав на запитання, однак в цілому виявив знання предмету практичного навчання.

Оцінка D (69–74 балів) – задовільно виставляється, якщо студент виконав вимоги програми практики не менш ніж на 60 %; кожен день знаходився на базі практики (в установі, на підприємстві, в організації), виконував завдання та збирав необхідні практичні матеріали, але допустив помилки при оформленні цих матеріалів. Звіт носить конспективний характер та при захисті студент невпевнено відповідав на запитання, що вимагало додаткових уточнень.

Оцінка E (60–68 балів) – задовільно виставляється, якщо студент виконав вимоги програми практики не менш ніж на 50 %; мав незначні порушення графіку проходження практики в установі, на підприємстві, в організації, виконав частково завдання практики та підготував необхідні практичні матеріали, але допустив помилки при оформленні цих матеріалів. Звіт носить конспективний характер та при захисті студент невпевнено відповідав на запитання, що вимагало додаткових уточнень.

Оцінка FX (35–59 балів) – незадовільно виставляється, якщо студент виконав вимоги програми практики не менш ніж на 30%; не кожен день знаходився на базі практики (в установі, на підприємстві, в організації), не вважав доцільним прислухатися до зауважень керівника практики. У звіті є грубі помилки у змісті та в оформленні або не представив звіт у визначений строк. Якість матеріалів практики не відповідає вимогам вищої школи. Такий студент повинен переробити наданий звіт про проходження практики та у визначений комісією строк повторно захистити звіт про проходження практики.

Оцінка F (0–34 балів) – незадовільно виставляється, якщо студент виконав вимоги програми практики менш ніж на 30 %; несвоєчасно прибув на базу практики, не кожен день знаходився на базі практики (в установі, на підприємстві, в організації), ігнорував рекомендації та зауваження з боку керівників практики. У звіті є грубі помилки у змісті та в оформленні або не представив звіт у визначений строк. Якість матеріалів практики не відповідає вимогам вищої школи. Такий студент вдруге направляється для проходження ознайомчої практики в період канікул за окремим наказом по університету.

9. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

- 1 Гошовська Д. Т. Пропедевтична практика (психолога-стажиста): методичні рекомендації для студентів факультету психології та соціології. Луцьк, 2020. 15с.
- 2 Загальна психологія : методичні рекомендації до лабораторного практикуму / уклад. О. В. Кихтюк, А. Б. Мудрик, О. А. Соловей, Т. В. Федотова. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 156 с.
- 3 Поліщук С. Психологічний практикум в системі підготовки практичних психологів. Навчально-методичний посібник / Світлана Поліщук. – К. : Університетська книга, 2018. – 134 с.
- 4 Мудрик А. Б. Загальна психологія : навч.-метод. матеріали до курсу. Луцьк : Вежа-Друк, 2013. – 37 с.
- 5 Система практик у професійній підготовці психологів : навч.-метод. посібник / за ред. Г. К. Радчук. – Тернопіль : ТНПУ, 2017. – 416 с.
- 6 Шевцова О. М. Психологічний супровід професійно-особистісного розвитку вчителя в умовах інноваційної діяльності: наук.-метод. посіб. К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. 128 с.

Додаткова

1. Поліщук С. А. Психологічні практики в системі підготовки практичних психологів. Суми: Університетська книга, 2013. – 134 с.
2. Зубрицька-Макота І. В. Психодіагностика : навч.-метод. посіб. Львів : СПОЛОМ, 2013. 346 с.
3. Яценко, Т. С. Методология профессиональной подготовки практического психолога / Т. С. Яценко, А. В. Глузман, А. Н. Усатенко. – Днепропетровск: Инновация, 2014. – 192 с.

Інформаційні ресурси

1. Інститут модернізації змісту освіти : <https://imzo.gov.ua/psychologichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/normativno-pravova-baza/>
2. Нормативно-правова база діяльності психолога
http://school-9.at.ua/psixolog/norm-pravov_baza.pdf
3. Відділ освіти <http://osvita-zm.org.ua/psycholog-normativni-dokumenty/>
4. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури <http://psylib.org.ua/books/index.htm>
5. <http://psylib.kiev.ua>.
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sops/index.html
7. Психологічні тести : [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
www.psychlist.net/praktikum

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ЗВІТ

про проходження навчально-ознайомчої практики із спеціальності
053 «Психологія»

Виконав(ла):.....

Студент/ка 2 курсу

Спеціальність: **053 Психологія**

Форма навчання: очна/заочна

Керівник від установи:.....

Захищено ____ 20__ р.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка: ECTS _____

Одеса – 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	
1. Загальний огляд досліджуваних питань двох етапів практики.....	
2. Індивідуальне завдання	
А).....	
Б).....	
В).....	
3. Висновок про отримані навички.....	
4. Література	
5. Додатки (у разі наявності).....	

ВСТУП

.....

.....

1. ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД ДОСЛІДЖУВАНИХ ПИТАНЬ ДВОХ ЕТАПІВ ПРАКТИКИ

Загальний модуль 1. Знайомство з практичною та науковою роботою психологів у вищих навчальних закладах

1. Ознайомлення студентів з завданнями та змістом навчальної практики.

2. Психологічні служби вищих навчальних закладів. Сфера спрямованості.

3. Ознайомлення з науково-методичною літературою кафедр ФПСР та основними напрямками наукових інтересів їхніх співробітників.

Загальний модуль 2. Професійні компетенції психолога -практика

4. Феномен психологічної практики _____

5. Професійно-етичні питання діяльності практичного психолога.

6. Психологічні особливості взаємодії і спілкування психолога з клієнтами.

7. Знайомство зі специфікою діяльності психолога в установах різного профілю.

2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

А).....

Б).....

В).....

3. ВИСНОВОК ПРО ОТРИМАНІ НАВИЧКИ

Есе «Мій досвід, отриманий під час навчально-ознайомчої практики»

Студент _____ «_____» _____ 2024 ____ р.

Керівник практики _____

4. ЛІТЕРАТУРА

.....
.....

5. ДОДАТКИ

.....
.....

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

Щоденник
з навчально-ознайомчої практики
студент _____ курсу _____ форми навчання
Ф.І.П. _____

Дата	Перелік виконаних завдань

**Висновок керівника практики від вищого навчального закладу
про проходження практики**

Дата складання заліку „_____” _____ 20__ року

Оцінка:

за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____

Керівник практики від вищого навчального закладу

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Навчальне видання

НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЧА ПРАКТИКА

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проведення практики
для здобувачів спеціальності 053 «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Електронне практичне видання

Укладачі:

Артюхіна Наталія Вікторівна

Данилова Олена Сергіївна

Швайкін Станислав Анатолійович

В авторській редакції

Затвердж. авт. 12.07.2024. Шрифт Times New Roman.
Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним забезпеченням
для читання файлів формату PDF.
Обсяг 0,8 МБ. Зам. № 2812.

Видавець і виготовлювач
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4215 від 22.11.2011 р.
65082, м. Одеса, вул. Університетська, 12, Україна
Тел.: (048) 723 28 39, e-mail: druk@onu.edu.ua